

VARÐIN

Bind XV. Hefti 7-8.

Tá fyrsta hefti av Varðanum kom út á sinni, vóru tey óivað mong, sum gleddust. Men tað var nokk eisini einhver, ið hugsaði, at so logandi sum innangurin var, so beiskur mundi nokk fótakuldin fara at verða. Stutt sagt: Hetta fór ikki at ana longst, í einum lagnum. Tá, her var livsmegi tilsteðar. Varðin er nú 15 ár, og tá ein blaðar gjøgnum bindini, má ein undrast yvir nøgdina, og tað eru ikki krambasakir heldur.

Heftið, ið nú er komið, er einki undantak.

Flest øll muna kenna ta ávirkan ein grónur lókur við tullanði á, ein mosagingin urðarkálvi í brekku, ja, um tað so bert er eitt afturvallað krárlag kann hava á sálarstreingir okkara, tá vit ein summarsdag koma fram yvir tilfellið, har barnafótturin hevur tróðið, men bert skaldið eigur gávurnar, ið kunna geva hesum kenslum orð. Barnið og maðurin eftir Chr. Matras er ein yrking, ið fær sálarstreingirnar at geva aftursvar — tá er tað skaldskapur. Ein hvør, ið týmur, fær orð at rima, »lave verse«, men skald eru fá.

Richard Long hevur feroyskað grein eftir Arne Sørensen. Mær tykir, at R. L. ikki er so vandin í orðavali í hesari grein, sum hann annars plagar. Ein hervirguga av fremmandum orðum, deils stok og deils samansjóðað við feroyskum orðum, sum t. d. tjóðskaparmyta hevur fingið innivist.

Frálíka væl lýsir Martin Joensen heimkomuna av Suðurlandinum. Hann ferðast á kendum lendi, tað sæst best, tá ein lesur hvussu gjølla hann tekur alt við.

Tibetur eru teir fáir, ið ikki hava verið eitt, tvey ella fleiri ár til skips og soleiðis av sjálvroyndum kenna liv og umstøður Føroya fískimanna. Hetta vil forá fyri, at tað nakrantíð hendur, at fiskimáðurin verður sæddur yvir høvðið av teimum, ið fast hava undir fótunum.

Nei vertskonan, kortini, hon er góð! Eitt talandi domi og eitt sjálvfyloguligt úrslit av tí búrkroppauppalandi rúsdrekkaðlog-gávu, vit hava her á landi.

Tað ger oftast meira skaða enn gagn at nýta nógv orðatøk í skaldsøgu, men verða tey ikki sett í rættari merking heldur, tá er heilt illa vorðið. Orðtakið »Hatta slær ikki falskar mintur,« verður allastaðni, ið eg havi hoyrt, nýtt sum rósandi.

Eg havi ikki á prenti sett feroyskan dans so livandi og so beinríkið lýstan, sum í hesari søgu. Slíkt er skaldskapur við lít!

Bersøgin er M. J. sum berur Skammurin. Les um tá Eiríkur fylgir gentuni heim. Hvussu hann otar seg inn í køkin við henni. Og tá tey eru innkomin — Sigrid Undset hevði ikki gjørt tað betur.

Men »sjómáður« er Eiríkur ikki. Hann hevur vaml í munnum, kennir seg ikki heima umborð, men fer óivað at læra

til okkurt, og tað ger hann beint, tí tað er spell, bæði fyri mannin og yrkið, at noyða seg at verða har, ið hvorki hugur ella lystur er til. Tibetur eru teir nógvir eftir, ið ikki liva væl, fyrr enn teir sleppa út aftur, har tað murrar undir fjølini. Vanlukku-tíð fyri land okkara, tá teirra tal fækkast!

Har liggur ein tilfík havshetja! Yrking eftir Chr. Matras. Hasin hevur livað av sjónum og á sjónum, og nú liggur hann og strembar hin síða andróðurin yvir um sundið, upp undir hitt ókenda landið. —

Joh. M. S. Hansen hevur serar gávur at »siga søgur«. Eg kann ætla, at tey, ið sum børn hava haft ta eyðnu at vera við í ringinum, tá hon hevur sagt frá søgum í skýmingunum, mangan minnst aftur á, hvussu tey — við stívum eygum og steggaðum anda — hava kikkað: »Og so? ja, hvussu var tá?« Men tá var einki meira, og ein nýggj søga byrjaði beinan vegin aftur. At duga at gera eina langa søgu um pára einki er ein stór gáva hjá einari móðir at eiga. Tey børn, ið eiga eina slíka, ganga ikki úti um kvöldið í myrki sum »ómælandi«. Men í einum tíðarriti hoyra hesar søgur ikki heima, tær eru fyri børn. —

Chr. Matras ummælir »Fastatøkur«. Soleiðis skal eitt bóka-ummæli vera, hugsaði eg við mær, tá eg læs, og ikki sum so ofta, at Páll rósar Peri, og so rósar Peri aftur Páli næstu ferð. Ummæli av vírdi hevur ein neyvan sæð, síðan Fjøltnir í F. F. hvarv. Tí varð eg argur, tá ristjórin aftaná kemur við einum uppiskoyti. Hvat skal tað til? Heldur hann Heðin Brú vera so »postalinskane«, at hann ikki tolir at verða handfarin somikið. H. B. er saktans greiður yvir, at eitt hvast men rættvist ummæli, ein sonn vírðismetan, tað er av sonnum hin stórsta rós. Tí, vei Heðin Brú, um tøg verður um hann í Parnas. Tað er harðasti dómur, ið skaldið fær. Tað er deyði!

Fyri mær er tað, sum ritsjórin er ræddur fyri, at H. B. skal verða illur, og at hann eisini er ræddur fyri at stoyta Chr. M., og í fjáltrinum ger hann tann ólúksálga »bukke«, at hann slær til viks og rakar blóðini undir oyra, harav er L. S. illur, hann vil alls ikki verða knubbaður, og so slær hann aftur, nokkso dygt. Men Varðanum ger tað ikki petti.

Hans Dalsgaard.

Byrsur.

Dupultar og einkultar haglbyrsur, ásamt riflur, sera góðar, fáast hjá undirritaða til prísir frá kr. 33,00 og upp eftir.

Eisini selji eg ein innstallingsmotor 2½ hk, lítið brúktan, sera biligan.

D. P. SPLIDT
á Nesi, Vág.

Taklð góðs við Tjaldrinum.

AKTIESELSKABET FØROYA BANKI

Hovedkontor:
THORSHAVN

Stiftet 1906.

Afdeling:
TRANGISVAAG

AKTIEKAPITAL OG RESERVER KR. 900.000.

Bankforretninger af enhver Art udføres.

Kontortid 11—3.

Hovedkontoret i Thorshavn tillige aabent 6—7 for Ind- og Udbetalinger.

Italien er træet af Il Duces Krig.

Det abessinske Felttog er upopulært og Befolkningen
utilfreds men Kritik er umulig.

Selv en Sejr vil efterlade et yderligere forarmet Italien.

I »Social-Demokraten« 14. ds. skrives:

Lad mig først og fremmest slaa den Illusion til Jorden, at det abessinske Felttog er populært i det italienske Folk, sagde »Daily Herald«s Korrespondent i Rom, som fornylig blev udvist af Italien, Geovanni Giglio, i en Samtale i London i Aftes. Som Helhed er det italienske Folk træet, utilfreds og fjendtligt overfor et Styre, som har ført det ind i en Krig, som det ikke har ønsket. Italienerne forstaa meget vel, at hvad enten Krigen ender med Sejr eller med Nederlag, vil den efterlade et yderligere forarmet Italien, som i 20 Aar fremetter ikke vil have en Udenrigshandel, der er værdig til en saadan Betegnelse.

Italienernes Intelligens ikke afstumpet af Fascismen.

— Naturligvis er dette noget, som Italienerne knapt nok vover at sige indenfor deres egne fire Vægge og da kun med dæmpet Stemme, men der er ingen Tvivl om, at Italienernes Intelligens ikke er blevet saa afstumpet af Fascismen, at han ikke forstaa saa meget. Det fascistiske Styre er imidlertid saa velorganiseret og Samfundet saa gennemsnysret af Partiets Medlemmer, at det første Tegn til udtalt Misforståelse medfører, at Vedkommende straks befinder sig i det lokale Partikontor og efter et kort Skinforhør maa afrejse — normalt for tre Aar — til de smaa Øer nord for Sicilien.

Jørdin.

Niðursteting.

Hvat er nú tað besta, at seta grunt niður ella seta djúpt niður? Hetta málið hevur verið havt uppi við royndarbrúkin. Í árunum 1904—1908 arbeiddu 4 donsk royndarbrú við hesum. Har vórðu royndar triggjar djúpdír, 18, 13 og 8 cm. Úrslitið var, at tann djúpasti niðurstetingin gav væl minst, meðan hinar grynru báðar stóðu at kalla javnar.

Á royndarjörðunum hjá teim

At antyde, at Mussolini er sindssyg, betyder straks Forbør for den specielle fascistiske Domstol og medfører mindst ti Aars Forvisning.

— Jeg kender, sagde Giglio, Tilfælde, hvor Hustru, som har ønsket at blive deres Ægtemænd kvit, har opnaet dette glørværdige Formaal ved at fortælle Politiet, at deres arne Ægtemænd har benyttet et fornærmeligt Sprog om »Il Duce«.

Husmodrene slaas med de høje Levnedsmiddelpriser.

Overalt forstaa man godt, at Mussolini vil Krig paa Grund af de utaalelige økonomiske Forhold i Italien. Der er endnu ingen direkte Mangel paa Fødemidler, men Prisen har naaet saadanne Højder, at kun de bedst lønnede kan leve nogenlunde rimeligt. Praktisk talt hver eneste Dag erfarer Husmodrene, at en ny Nødvendighedsartikel er blevet dyrere. En Række Fødemidler koster nu det dobbelte af, hvad de gjorde for bare fire Maaneder siden. For en Maaned siden blev Skatten paa Lys og Gas forhøjet med 10 pCt.

Paa den anden Side har Badoglios »Sejre« i de sidste Uger sat lidt Mod i de yngre Generationer igen, og Folkeforbundets Undladelse af at iværksætte Olie-sanktioner, som hang skremmende over Befolkningen, har ogsaa givet Mod, saa mange Italiener i Dag godt kan tænke sig at hælde op med selve England, hvis det skulde komme til Stykket.

dansku sprittfabrikunum hevur verið arbeitt við í sama í árunum 1931—35. Eftir hesum royndum roynist tann grynsta niðurstetingin best. Og í hesum royndum hava eplini ligið so ovarlaga, at tey nóg illa hava verið fjæld. — Bert í einari av teim 17 royndunum, ið eru gjørdar almenkunnugar, hevur tann grynsta niðurstetingin ikki verið best; tað var eitt so turt vár, tá eplið kom at ligga í skrótturrari mold. Hetta hevur ivaleyst forað føðslurótunum í at koma fram, so leingi terrin varði.

Eftir hesum royndarúrslitum er tað so at kalla avgjort, at grunn niðursteting er betri. — Men so má tað vera somikið rúm ímillum ráttini, at tað skal vera nóg mikið av mold til at hyppa upp yvir tey nýggju eplini, tá tey koma, smali enn 26 tassar er ikki vert at hava tað. Nú er eisini vert at nevna, at fyrri uttan niðurstetingardýpdina hevur tað eisini nógv at siga, hvussu niðurstetingin á annan hátt er farin fram, um tað er velt í ryggi ella slættvelt. Eitt epli, sum liggur í einum ryggi, liggur betri fyri at veksa enn eitt epli, sum liggur á slættari jörð, — um eplið liggur grunt frýggjginn — tí ryggurin verður bæði luftigari og heitari. Tess vátligari og tættari jörðin er, tess stóri fyrirun hevur upprýggingin.

Viðvíkjandi hvussu nógv, ið skal vera millum plantunar, er eisini roynt. Ut frá teim úrslitum, ið hesar royndir hava givið, kann ráðast til at hava 14 tassar millum eplini í ráttinum og 26 tassar millum ráttini. Ótalt niðursteting gevur »forholdsvis« færri og stóri eplir, meðan tættari niðursteting gevur »forholdsvis« fleiri og smærri eplir.

H. J. J.

Ymisk tíðindi.

Krog-Christensen leysgivin!

Hin danski proprietarurin Krog-Christensen — ið hevur verið fongslaður í einar tveir mánaðir, mistonkur fyrri at hava dripið konu sína við stryknin, sum var blandað í sjukulátuna, hon hevði etið — er nú leysgivin, tessvegna at prógvini móti honum vóru ov veik. Etlendi er, at Krog-Christensen nú vil leggja sak móti »ti almennae; men sjálvur vil hann ikki útala seg um hetta enn.

Dr. Eckener ikki í kríthúsinum hjá Hitler?

Tað hevur í seinastum verið uppá tal, at hin týski vitskaps- og flogmaðurin dr. Eckener skal vera fallin í ónáði hjá Hitler. Hann hevur í eini samrøðu við »Politiken« sagt:

— Hitler sjálvur var ímóti at skíra luftskipið »Adolf Hitler«, so eg skilji ikki, hvat teir hava at skylda meg fyri. Eg havi ikki skrælt valgplakatur niður og heldur ikki biðið onnur gjørt tað. Eg havi heldur ikki noktað at nýta luftskipið til valgpropaganda. Um so onkur hevði viljað kallað luftskipið fyri »Adolf Hitler«, so hevði Hitler sjálvur noktað fyri tí. — Men eg havi skrivað eitt bræv til propagandaministara Gøbbels, og eg kundi hugsað mær, at hann ikki heldur hetta bræv vera nóg vinarlígt.

Ein dagin í farnu vikuni var dr. Eckener og tosaði við Gøbbels, men eingin veit, hvat ið har var »forhandlað«. Dr. Eckener skal aftur vera við »Hindenburg« á næsta Amerikaturinum.